IX. SPRAWOZDANIE

ZWIĄZKU KATOLICKICH STOWARZYSZEŃ MŁODZIEŻY POLSKIEJ ARCHIDIECEZJI KRAKOWSKIEJ

ZA ROK 1927.

KRAKÓW
NAKŁADEM ZWIĄZKU KATOL. STOWARZYSZEŃ MŁODZIEŻY POLSKIEJ.
1928.

DRUKARNIA „GŁOSU NARODU“ W KRAKOWIE.

UWAGI WSTĘPNE.

Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, szeroko dzisiaj w całej Rzeczypospolitej rozgałęzione, są organizacją młodzieży pozaszkolnej tzn. po ukończeniu szkoły powszechnej pracującej na roli, w handlu, przemyśle lub rzemiośle. Jako organizacja kulturalno-oświatowa, oparta na zasadach samokształcenia się, postawiły sobie stowarzyszenia za zadanie objąć całokształt życia młodzieńczego, a więc dać członkom, to czego im brakło w rodzinie, uzupełnić, to co im dała szkoła, a przygotować ich do przyszłych obowiązków w państwie. Działalność, oświatowa ogólna, religijna, narodowa, zawodowa, wychowawcza i sportowa ma jeden cel: dać Polsce ludzi o silnym charakterze, o zdrowych katolickich zasadach życiowych, fizycznie dobrze rozwiniętych, światłych, dzielnych obywateli. Tak przedstawia się ideologja stowarzyszeń.

Organizacja stowarzyszeń ujęta jest w trzy stopnie. Stowarzyszenia działające na terenie gminy, parafji, czy dzielnicy (w miastach) łączą się w związki diecezjalne pod nazwą Związków Młodzieży Polskiej. Istnieje ich obecnie na terenie Rzeczypospolitej 26 i tworzą centralę ogólnopolską, Zjednoczenie Młodzieży Polskiej z siedzibą w Poznaniu.

Sprawozdanie niniejsze obejmuje działalność Związku Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej archidiecezji krakowskiej,[1]) oraz stowarzyszeń do niego należących a pracujących na terenie archidiecezji.

---

[1]) Nazwa różna od przyjętej dla organizacji diecezalnych w całej Rzeczypospolitej, z powodu powstania Związku wcześniej i niezależnie od organizacji ogólnopolskiej i z powodu nieujednostajnionego dotychczas ustawodawstwa o stowarzyszeniach.

Sprawozdanie z działalności Związku.

Początki ruchu organizacyjnego wśród młodzieży pozaszkolnej na terenie naszej archidiecezji sięgają r. 1908—1910. Już 20 lat temu cały szereg wybitnych jednostek — cichych, a głęboko po katolicku myślących, z gorącą miłością Ojczyzny w sercu — głównie z pośród sfer nauczycielskich i duchowieństwa, jako najbliżej stojących młodzieży pracującej, widząc ważność sprawy młodzieży pozaszkolnej, tworzy pierwsze ogniska i towarzystwa dla tej młodzieży. Myśl i usiłowania popierane przez Księcia Arcybiskupa A. S. Sapiehę doprowadzają do pierwszych zjazdów tych pracowników w r. 1914 i 1916. Gdy organizacja coraz szersze kręgi zatacza w r. **1918 dnia 14-go października dochodzi do formalnego założenia Związku** diecezjalnego Stowarzyszeń. Statut uzyskuje natychmiast aprobatę biskupią a reskryptem Województwa krakowskiego L. 8528/3 pr. z dnia 23 lipca 1923 i aprobatę władz państwowych. Terytorjalnie obejmuje Związek archidiecezję krakowską a więc 11 powiatów zachodniej Małopolski oraz częściowo trzy powiaty przyległe, bocheński, limanowski i miechowski.

Protektorem Związku jest Książę Metropolita Adam Stefan Sapieha. Władzę ustawodawczą sprawuje Zjazd delegatów, odbywający się w pierwszej połowie każdego roku. Władza wykonawcza spoczywa w rękach Wydziału Związku wybieranego przez Zjazd delegatów i w rękach Sekretarjatu generalnego Związku. Członkami Związku są te stowarzyszenia, które pracują na terenie Związku i opierają się na statucie przez Związek dla stowarzyszeń opracowanym.

Liczba **członków zwyczajnych** należących do Związku dnia 31 grudnia 1927 r. wynosiła **102 stowarzyszeń**. Ponieważ rok 1926 zamknięto liczbą 83 stowarzyszeń przyrost w r. sprawozdawczym wynosi 19 stowarzyszeń. W rzeczywistości w ciągu roku przybyło 29 stowarzyszeń a zawiesiło pracę 10.

Oprócz członków zwyczajnych liczył Związek **71 członków wspierających** z pośród duchowieństwa i inteligencji świeckiej, podczas gdy w roku ubiegłym było ich 65.

Zjazd delegatów czyli Walne Zebranie Związku odbył się stosownie do postanowień statutu w r. 1927 dnia 27 czerwca w Krakowie w sali teatralnej Zakładu im. Lubomirskiego. Uczestniczyło w nim 153 delegatów z 87 stowarzyszeń. Po wysłuchaniu sprawozdania z działalności Związku i sprawozdania Komisji kontrolującej udzielono absolutorjum wydziałowi Związku. Następnie po dwóch referatach prof. Jelonka: „Życie

religijne podstawą pracy organizacyjnej druha“ i prof. Kreta: „Wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe w stowarzyszeniach“, wśród ożywionej dyskusji ustalono program pracy Związku na rok przyszły. Jako wytyczne pracy przyjęto szczególny nacisk w roku bieżącym na pracę religijno-wychowawczą, a na polu wychowania fizycznego na dostarczenie wszystkim stowarzyszeniom naczelników sportowych, którzyby uczynili ćwiczenia fizyczne obowiązkowemi w stowarzyszeniach, a tem samem przygotowali stowarzyszenia do pracy na polu p. w. Oprócz tego przeprowadzono na Zjeździe delegatów wybór uzupełniający Wydziału Związku i Komisji kontrolującej oraz ustalono wkładkę związkową w kwocie 30 gr od członka za rok.

Wydział Główny wybrany na Zjeździe delegatów dnia 27 czerwca 1927 składał się z następujących osób:

1. Prezes: X. Andrzej Paryś, Liszki;
2. X. Baradziej Franciszek, Niedźwiedź;
3. X. Błotko Wiktor, sekretarz okręgowy, Biała;
4. P. Bujak Jan, wicepatron, Kalwarja Zebrzydowska;
5. X. Kasprzyk Ludwik, Kraków;
6. P. Molicki Henryk, wicepatron, Kraków;
7. P. Mól Feliks, prezes S. M. P. Rączna;
8. X. Mróz Henryk, Oświęcim;
9. P. Sołtys Marjan, członek S. M. P. Kraków-Podgórze;
10. X. Pankiewicz Stanisław, sekretarz jener. Zw. Kraków.

Wydział Główny Związku na obrady swe zapraszał nadto zawsze sekretarzy okręgowych z głosem doradczym.

Posiedzeń Wydziału odbyło się w roku sprawozdawczym trzy: 17 marca, 7 maja i 26 września. Na posiedzeniach tych załatwiano sprawy bieżące Związku, a w szczególności przyjmowano sprawozdania sekretarza jeneralnego i sekretarzy okręgowych równocześnie dając wskazówki i wytyczne do dalszej pracy w ramach statutu i uchwał Zjazdu delegatów.

Dwa zasadnicze wskazania Zjazdu delegtów przeprowadzono z dobrymi rezultatami. W dziale wychowania religijno-moralnego polecono sekretarjatowi zorganizowanie po raz pierwszy rekolekcji zamkniętych, oraz dyskutowano często sprawę metody pracy wychowawczej, uchwalając szereg ważnych wniosków. Na polu wychowania fizycznego postanowiono również przeprowadzenie całego szeregu kursów informacyjnych w. f., które ze względów technicznych przełożono na pierwsze miesiące r. 1928. Pozatem wiele poświęcono sprawom organizacyjnym, głównie podniesieniu sprawności okręgowych sekretarjatów.

Sekretarjat jeneralny, który jest organem wykonawczym i kieruje pracami Stowarzyszeń i Związku, do dnia 1 września prowadzonym był przez X. Józefa Tomerę, w zastępstwie przebywającego z powodu choroby na rocznym urlopie sekretarza jeneralnego. Z dniem 1 września objął pracę po powrocie z urlopu X. Stan. Pankiewicz. W Sekretarjacie pracował nadto

od 1 czerwca do 15 listopada prof. Józef Kret, jako instruktor związkowy w. f. a po jego ustąpieniu objął to stanowisko p. Edward Krymski, prof. w. f. w IV gimn. w Krakowie. Jako siła pomocnicza pracował książkowy p. Andrzej Grochot członek S. M. P. Kraków-Śródmieście. Pracę Sekretarjatu należy rozróżnić na zajęcia biurowe i pracę nazewnątrz poza biurem.

Biuro Sekretarjatu mieszczące się przy pl. Marjackim 2. z dniem 1 czerwca 1927 zostało przeniesione na ul. Wolską 6. Godziny biurowe były codziennie od godz. 10—13 i od 15—19 z wyjątkiem niedziel i świąt. Sekretarz jeneralny był do dyspozycji codziennie od godz. 11—12, instruktor związkowy w. f. urzędował codziennie od godz. 17—19. Praca biurowa obejmowała kilka działów. **Korespondencji** wpłynęło w roku sprawozdawczym 943, wysłano 782. W biurze prowadzi się także akta poszczególnych Stowarzyszeń i udziela się ustnych informacji Patronom i druhom.

Specjalny dział pracy to dostarczanie pomocy organizacyjnych. **Składnica** związkowa w roku 1927 pracowała bardzo intenzywnie, dostarczając wydawnictw, bibljotek, mundurków, odznak. Obrót roczny doszedł do kwoty 18,848‘67 zł. Osobno prowadzono **szatnię teatralną**, którą wydatnie powiększono i **wypożyczalnię przeźroczy**, niestety bardzo ubogą.

Z funduszów organizacyjnych stworzono w grudniu 1926 r. 13 **bibljoteczek ruchomych**, które cieszyły się cały rok wielkim popytem. Wypożyczano je na dwa miesiące, a każda z nich liczyła do 35 książek. **Bibljoteka podręczna** Sekretarjatu powiększyła się do liczby 428 książek i broszur z zakresu materjałów odnoszących się do pracy wśród młodzieży pozaszkolnej.

Dla utrzymania łączności organizacyjnej i ujednostajnienia pracy wydano w r. 1927 jedenaście numerów okólnika Młodzież Polska (styczeń i luty wspólny numer) w nakładzie 400 egzemplarzy, w objętości razem 108 stron in 8-o. Sprawozdania z działalności za rok 1926 niewydano drukiem.

Praca pozabiurowa Sekretarjatu jeneralnego obejmowała wizytację 15 stowarzyszeń, urządzenie 12 odpraw okręgowych, 2 trzydniowych okręgowych kursów organizacyjnych (Poronin, Wieliczka), 3 zlotów okręgowych (Żywiec, Biała, Rabka), udział w 4 uroczystościach poświęcenia sztandarów (Gdów, Ciężkowice, Komorowice, Zembrzyce), urządzenie XII Zjazdu Patronów (21 kwietnia u. r.), całego szeregu konferencji z wojskowością, władzami szkolnemi i inteligencją, wreszcie urządzenie kursu społecznego dla alumnów seminarjum duchownego. Jako ważny moment należy podkreślić urządzenie, stosownie do uchwały dla Zjazdu delegatów po raz pierwszy **rekolekcji zamkniętych** dla czonków stowarzyszeń. Związek urządził je w klasztorze OO. Pallotynów w Wadowicach na Kopcu od 13 do 15 sierpnia, a wzięło w nich udział 32 druhów. Doskonały nastrój i wielkie korzyści, jakie druhowie odnieśli, skłoniły

Związek do uchwały urządzania corocznie serji rekolekcji zamkniętych.

Działem wychowania fizycznego kierował specjalny instruktor związkowy, zaangażowany od dnia 1 czerwca 1927. Praca jego ograniczała się zrazu do zbadania potrzeb w tym kierunku u Stowarzyszeń i do opracowania planu działalności. Na pierwsze miejsce wysunęła się sprawa wyrobienia naczelników sportowych w Stowarzyszeniach i w tym kierunku przedewszystkiem prowadzono pracę. Na obozy w. f. wysłał Związek do Hallerowa 22, a do Żywca 29 druhów. Kurs w. f. 6-tygodniowy przy Ośrodku krakowskim ukończyło 2.

Tak przedstawia się działalność Związku organizacyjna i ideowa. Sprawozdanie finansowe podajemy na końcu po sprawozdaniu z pracy Okręgów i Stowarzyszeń.

Praca w okręgach.

Zapoczątkowany w r. 1924 podział Związku na okręgi dla ułatwienia pracy rozwija się coraz lepiej i coraz sprawniej spełnia swe zadanie. Wprawdzie nie ma dotąd jakiejś skrystalizowanej formy organizacyjnej okręgu, ale Związek nie chce tej formy narzucać, chce, by ona powstała i ukształtowała się na tle rzeczywistych potrzeb pracy.

Podział na okręgi.

(Cyfry w nawiasie oznaczają stowarzyszenia, które nie nadesłały sprawozdań)

L. p.	Nazwa okręgu	Odbyło odpraw	Ilość stowarz.	Liczba członków:	Sekretarz okręgowy:
1	Biała	—	4 (2)	229	X. Wiktor Błotko, Biała
2	Chrzanów . . .	2	5 (1)	312	X. K. Luzar, Trzebinia
3	Kalwarja . . .	2	9 (1)	240	X. J. Sidełko, Kalw. Z.
4	Kraków-Miasto	4	9	353	X. J. Tomera, pl. Marjacki 2.
5	Kraków-Powiat	3	5	139	X. W. Molewicz, Bolechowice
6	Liszki . . .	1	7	225	X. Andrzej Paryś, Liszki
7	Maków	2	10	305	X. Stan. Wilk, Sucha
8	Mszana . . .	1	7	213	X. Fr. Baradziej, Niedźwiedź
9	Myślenice . . .	—	5	159	brak
10	Podhalański .	3 dniowy kurs	7	340	X. Stan. Słonka, Poronin
11	Wadowice .	2	11 (2)	398	brak
12	Wieliczka . .	3 dniowy kurs	10	301	X. J. Wróbel, Wieliczka
13	Żywiec	1	7	231	X. M. Trzop, Żywiec

Dotychczasowa organizacja okręgów opiera się na Sekretarjatach okręgowych, mających regulamin ramowy uchwalony przez Wydział Związku. Praca Sekretarjatów ma iść w dwojakim kierunku. Sekretarjaty mają najpierw za zadanie pomagać istniejącym Stowarzyszeniom, dbać o ich rozwój wytwarzać współżycie organizacyjne w okręgu a do tego służą odprawy

okręgowe dla Zarządów, zloty, wspólne wycieczki, czy zawody sportowe. Drugie zadanie okręgów to staranie o nadanie w całej okolicy czy powiecie pewnego kierunku w pracy nad młodzieżą i szerzenie organizacji Stowarzyszeń.

Działalność ta powoli się rozwija i okręgi powoli wchodzą w zakres swej działalności. Wzrasta liczba odpraw okręgowych, wyrabia się współżycie i emulacja w pracy tak między Stowarzyszeniami w okręgu jak i poszczególnymi okręgami. Na najbliższą przyszłość koniecznem okazuje się przygotowanie dla każdego okręgu instruktora organizacyjnego i instruktora wychowania fizycznego.

W r. 1927 praca organizacyjna rozwijała się w 13 okręgach. Z pośród nich, okręg myślenicki i wadowicki były pozbawione sekretarza okręgowego. Nie ma dotąd żadnej pracy rozwiniętej w okręgu oświęcimskim. Po jego zorganizowaniu będzie liczył Związek 14 okręgów.

Powyższa tablica statystyczna podaje bliżej stan organizacji okręgowej.

Działalność Stowarzyszeń.

Właściwa praca organizacji odbywa się w Stowarzyszeniach. Tutaj dopiero dokonuje się to, co sobie postawiła organizacja za cel: wychować młodzież polską na dobrych obywateli i dzielnych katolików. Z tej pracy rokrocznie wysyłają Wydziały Stowarzyszeń wyczerpujące sprawozdania do Związku, na podstawie których Związek może następnie stworzyć ogólny pogląd na pracę, rozwój i potrzeby organizacji. W r. 1927 na 102 Stowarzyszenia należące do Związku nadesłało **96 sprawozdania** ze swej działalności. Wykazuje to wielką żywotność organizacji. gdy 95% członków spełniło punktualnie swój obowiązek. Na podstawie tych sprawozdań zobrazujemy życie i prace Stowarzyszeń w kierunku organizacyjnym, religijnym, oświatowym i wychowania fizycznego. Naturalnie wszystkie dane odnoszą się tylko do tych 96 Stowarzyszeń, które nadesłały sprawozdania.

Statystyka **życia organizacyjnego.** Jak już wyżej zaznaczono w roku sprawozdawczym liczba Stowarzyszeń należących do Związku podniosła się z 83 na 102 czyli o 19. Równocześnie wzrosła i liczba ogólna członków. Stowarzyszenia, które nadesłały sprawozdania wykazały ogólną **liczbę 3,485 członków czynnych, a 245 członków wspierających.** Z podanych cyfr wynika, że na jedno Stowarzyszenie wypada przeciętnie 36 członków. Jest to liczba normalna. Praca w Stowarzyszeniu może się dobrze rozwijać tylko przy pewnej niezawielkiej liczbie członków.

W statystyce członków należy uwzględnić i wiek i zawód młodzieży zorganizowanej. Według sprawozdań członków do lat 18 było 1692, ponad 18 lat 1793. Pod względem zawodowym należało do organizacji: 1867 członków pracujących na roli, 469 w przemyśle, 711 w rzemiośle, 82 w handlu, 53 w biurach, 120 bezrobotnych i 215 uczniów. Tak więc przewaga młodzieży wiejskiej i rolniczej nad młodzieżą miejską i robotniczą nie była zbyt wielka.

Bardzo pięknie przedstawia się praca organizacyjna tej półczwartatysięcznej rzeszy młodzieńczej. I tak: **posiedzeń Zarządu** odbyło się **925, zebrań ogólnych** wszystkich członków 1372, podczas gdy w r. 1925 było posiedzeń Wydziału tylko 681 a zebrań ogólnych 1085. Sztandary posiadało w r. 1927 Stowarzyszeń 26, aparaty radjowe 3, odznak organizacyjnych sprzedano 840, mundurków 3, czapek 443. Podniosła się liczba abonowanych egzemplarzy pism organizacyjnych. **„Przyjaciela**

Młodzieży" abonowano **755** egzemplarzy, **„Kierownika Stowarzyszeń" 53** egzemplarze, okólnik Związkowy otrzymywały Stowarzyszenia bezpłatnie. Ta wielka liczba zebrań Wydziału i posiedzeń ogólnych oraz abonowanych pism wymownie świadczą o wielkiem wyrobieniu organizacyjnem. Chociaż właściwie naszem dążeniem być powinno, by każdy członek otrzymywał pismo organizacyjne, to jakkolwiek tak nie jest, bo wypada dopiero jeden egzemplarz na 5 członków, jednak stale te cyfry wzrastają i należy się spodziewać, że zrozumienie znaczenia prasy zwycięży duże nieraz trudności materjalne.

W życiu i pracy Stowarzyszeń wielką i dominującą rolę odgrywają **patronaty**. One są konieczne w każdej organizacji modzieży i wszystko jedno w jakiej wystąpią formie. Liczniejsze patronaty z ogólną liczbą **195 osób**, posiadało **56 Stowarzyszeń**, reszta tj. 40 miały tylko patrona w osobie zazwyczaj miejscowego księdza.

Jak praca nasza wśród młodzieży, ze względu na swój charakter katolicki i wychowawczy, musi oprzeć się o duchowieństwo, tak z drugiej strony, przy coraz większem jej zróżniczkowaniu, konieczny jest w niej udział ludzi świeckich. Ten zastęp osób świeckich całem sercem oddanych młodzieży, choć jeszcze niezbyt liczny, to jednak wzrasta z dnia na dzień. Szczególnie udziela się w tej pracy nauczycielstwo szkół powszechnych, jako z tytułu swego zawodu najbardziej zbliżone do młodzieży.

Działalność wychowawcza Stowarzyszeń to ich główny cel. Stowarzyszenia mają wyrobić młodych na dzielnych, świadomych swych zasad życiowych, światłych a nieugiętych katolików i obywateli. Do stworzenia odpowiedniego systemu wychowawczego dąży stale cała organizacja, dążą i poszczególne Stowarzyszenia. Dlatego też wychowanie religijne przez udział wspólny w praktykach i uroczystościach kościelnych, przez zapoznawanie się z życiem Kościoła św., przez odpowiednie pogadanki podkreśla się szczególnie w planach pracy. Oto statystyka za rok sprawozdawczy wykazuje na tem polu także piękne cyfry, **wspólnych Komunji św. 153, 41 Stowarzyszeń odprawiło rekolekcje, Święto młodzieży** urządziły **82 Stowarzyszenia**. Dodajmy do tego cały szereg akademji papieskich, adoracji nocnych w Wielki Piątek, pogadanki religijne i udział w uroczystościach kościelnych, Kółka eucharystyczne (3) i marjologiczne (2), a wreszcie wspomniane wyżej związkowe rekolekcje zamknięte z udziałem 32 członków.

Obok wychowania religijnego, działalność wychowawcza stara się iść w kierunku obudzenia u młodzieży kontroli swych zasad życiowych, rozpalenia jej serc do pracy nad charakterem, do wielkich myśli i wielkich poczynań, a szczególnie do rozbudzenia jak najgłębszej miłości Ojczyzny i ofiarności dla społeczeństwa. W tym kierunku powoli samo życie i jego potrzeby stwarza w pracy stowarzyszeniowej pewien stale udoskonalający się system. W cyfrach ta działalność nie da się ściśle

przedstawić. W każdem Stowarzyseezniu były pogadanki o pracy nad swym charakterem; urządzano obchody narodowe, organizowano dzień oszczędności i t. d.

Działalność oświatową ilustruje następujące zestawienie.

Było w Stowarzyszeniach:

Wykładów	Obchodów i teatrów	Bibljotek	Książek	Z nich przeczytano	Deklamacji	Urozmaiceń
1125 Sami druhowie wygłosili 229	511	60	9.519	10.889	644	289

Oprócz tego wymienić należy 3 Kółka oświatowe, 21 śpiewackich, 12 muzycznych, 10 abstynenckich, 2 robót ręcznych, 2 Kółka rolnicze, 6 Kas drobnych oszczędności, 1 wystawę antyalkoholową i 2 kursy rolnicze drogą korespondencji (im. Staszica).

Cyfry powyższe mówią same za siebie i wykazują bardzo poważny dorobek oświatowy. Zwracając uwagę na wykłady widzimy pokaźną liczbę wykładów, wygłoszonych przez samych druhów. Wzrosła ona wydatnie, bo w r. 1925 wygłoszonych przez druhów było tylko 84 wykłady. Niedomaga jeszcze cokolwiek sam dobór tematów na wykłady i w tym kierunku musi Związek starać się o pomoc dla Stowarzyszeń. Duży wpływ na pracę oświatową ma deklamacja i teatr. W Stowarzyszeniach deklamację uprawia się pieczołowicie i zawsze dyskutuje się treść wygłaszanych wierszy. Duży krok naprzód wykazuje sprawozdanie o działalności teatralnej; poza pokaźną liczbą obchodów i teatrów trzeba podnieść i to, że Związek zdołał usunąć na drugi plan w tym dziale pracy Stowarzyszeń komedję ludową bezwartościową nieraz i trywjalną. W roku bieżącym podniósł się znacznie procent dobrych sztuk ludowych o pewnym sensie moralnym i szczególnie dużo dawano sztuk religijnych. Bardzo pięknie przedstawiają się bibljoteki i cyfra przeczytanych książek jakkolwiek jest ona dużo mniejszą od rzeczywistej, gdyż niedokładnie podano ją w sprawozdaniach.

W całej pracy oświatowej na pierwszem miejscu stało uświadomienie narodowe i obywatelskie; zamało dotąd rozwinęła się działalność oświatowo-zawodowa i na nią należałoby w przyszłości większy położyć nacisk. Organizacja jest już dzisiaj należycie rozbudowana i zespolona i czas szczególniejszą uwagę zwrócić na przygotowanie młodzieży do jej pracy zawodowej, w pierwszym rzędzie czas rozpocząć akcję oświatowo-rolniczą na terenie wiejskim, która dotąd była bardzo słabą (2 Kółka pracy rolniczej i 2 kursy rolnicze w r. 1927).

Wychowanie fizyczne, które od 1 czerwca 1927 r. uzyskało fachowego kierownika w Związku, a podniosło się znacznie i w Stowarzyszeniach. Specjalnych **Kół w. f.** istniało w roku

sprawozdawczym 26 z 589 członkami, kursy i obozy w. f. ukończyło 55 członków z 18 Stowarzyszeń, wycieczek urządzono 160, zawodów sportowych 63, jedną kolonję wakacyjną. Wychowanie fizyczne miało swój stały dział w okólniku związkowym. Hufców istniało 31 z 741 ćwiczącymi.

Cała ta praca nie była jeszcze systematyczną i nie można tych wyników nazywać zadawalniającymi. Półroczna działalność instruktora nie mogła jeszcze wydać owoców. Dopiero rok 1928 i następne będą mogły poszczycić się odpowiednimi wynikami.

Oto nakreśliliśmy obraz działalności organizacji młodzieży na podstawie ścisłych cyfrowych danych. Kończąc to sprawozdanie trzeba złożyć uznanie samej młodzieży, która garnie się ochotnie w szeregi Stowarzyszeń i często mimo trudności, mimo przeszkód, mimo prześladowań nawet, trwa w swej pracy. Polska może być dumna z swej młodzieży pozaszkolnej.

Równocześnie cześć trzeba oddać i wyrazić uznanie tym, którzy stają do pracy wśród tej młodzieży w patronatach, t. j. przedewszystkiem duchowieństwu i nauczycielstwu. Kieruje ich w tym dziele myśl, że budują fundament dla nowego życia w Polsce. Tak jest, praca ich wśród młodzieży pozaszkolnej, to praca u podstaw przyszłości Ojczyzny.

Do całego zaś katolickiego społeczeństwa w Polsce musimy skierować apel — nie prośbę, lecz przypomnienie ich obowiązku religijnego i narodowego poparcia naszej pracy. Trzeba nam ludzi do pracy, trzeba nam środków materjalnych. Polacy-katolicy mają obowiązek stanąć przy swym Arcypasterzu, który jest protektorem Związku, stanąć przy duchowieństwie i przy tych, którzy pracy tej podjęli się, stanąć przy nich i poprzeć ich.

„Takie będą rzeczypospolite, jakie będzie ich młodzieży wychowanie" — o tem nie wolno nam zapominać.

Za Związek:

X. **Stan. Pankiewicz**, sekretarz jen. X. **Andrzej Paryś**, prezes.

Sprawozdanie kasowe.

1. Bilans Brutto per 31. XII. 1927.

	Obroty		Salda	
	Winien	Ma	Winien	Ma
Rk kapitału		7,000·—		7,000·—
Rk kasy	11,639·65	11,573·51	66·14	
Rk banków	8,326·61	6,876·38	1,450·23	
Rk kontokorentu	14,794 37	10,527·56	4,266·81	
Rk składnicy	11,291.91	7,556·76	3,735·15	
Rk wypożyczalni kostjumów .	875·55	1,248·10		372·55
Rk wydaw. „Młodzież Polska“	1,262·95	486·50	776·45	
Rk organizacji i propagandy	4,324·42	11,605·24		7,280·82
Rk kosztów administracji . .	2,600·85	144,62	2,456·23	
Rk ruchomości	1,306·84		1,306·84	
Rk nieruchomości	1·—		1·—	
Rk bibljotek ruchomych . . .	818·58	224·06	594·52	
	57,242·73	57,242·73	14,653 37	

2. Rachunek strat i zysków per 31. XII. 1927 r.

Straty.		Zyski.	
Rk kosztów admin. . .	2,356·23	Rk składnicy	657·79
Rk wyd. „Młodzież Pol."	776·45	Rk wypożyczalni kostyumów	372·55
Rk bibljotek ruchomych	37·80	Rk organizacji (subwencje)	7,280·82
Rk ruchomości 20% am.	261·37		
Zysk	4,779·31		
	8,311·16		8,311·16

3. Bilans zamknięcia per 31. XII. 1928 r.

Aktywa.		Pasywa.	
Kasa	66·14	Kapitał	7,000·—
Banki	1,450·23	Wierzyciele	118·83
Dłużnicy	4,385·14	Zysk	4,779·31
Dział handlowy	4,392·94		
Ruchomości	1,045·47		
Nieruchomości	1·—		
Bibljoteki ruch.	556·72		
	11,897·64		11,897·64

Zamknięcie rachunków zatwierdza

KOMISJA REWIZYJNA:

X. Józef Tomera. *Sołtys Marjan.* *Siwiec Zygmunt.*

4. Budżet na rok 1928.

Dochody.

Składka organizacyjna		600·—
Składka kościelna ze „Święta Młodzieży“		3,200·—
Subwencje		4,896·—
Dochód ze składnicy	600·—	
„ z kostyumerni	100·—	700 —
Imprezy		1,000—
Procenty		50·—
Pożyczka		2,500·—
Różne		54·—
		13,000·—

Rozchody.

Koszta administracyjne:		
a) pensje	1760·—	
b) portorja	540·—	
c) opał	70·—	
d) przybory kancelaryjne	330·-	2,700·—
Organizacja i propaganda:		
a) odprawy, kursy, wizytacje, zjazdy	1800·–	
b) subwencje dla sekretarjatów okręg.	1500·—	
c) wydaw. okólnika i sprawozdania i bibljoteka	1200·—	4,500·—
dla Wydziału w. Z.		2,400·—
dla Wydziału przysp. rolniczego		1,000·—
Subwencja dla Komitetu I. Złotu S. M. P. diec. krak.		1,000·–
Wydział oświatowy		1,000·--
Różne		400·-
		13,000·—

WYKAZ
STOWARZYSZEŃ ZWIĄZKOWYCH
Z DNIA 31. XII. 1927.

Wykaz stowarzyszeń związkowych z dnia 31. XII. 1927.

L. p.	Siedziba stowarzyszenia:	Rok założenia	Liczba członków	Okręg:	Dekanat:	Powiat:
1	Andrychów	1916	48	Wadowice	Wadowice	Wadowice
2	Biała k. Bielska	1911	50	Biała	Biała	Biała
3	Białka tatrzańska	1924	20	Podhalański	Spiski	Nowy Targ
4	Bieńczyce	1924	30	Kraków-powiat	Mogiła	Kraków
5	Bolechowice	1926	33	„ „	Bolechowice	Kraków
6	Brzezinka koło Andrychowa . .	1919—21 1924	24	Wadowice	Wadowice	Wadowice
7	Cięcina	1917	40	Żywiec	Żywiec	Żywiec
8	Ciężkowice	1918—20 1923	127	Chrzanów	Nowa Gora	Chrzanów
9	Chocznia	1925	56	Wadowice	Wadowice	Wadowice
10	Czarny Dunajec	1918—20 1923	32	Podhalański	Orawski	Nowy Targ
11	Czernichów	1917—20 1925	42	Liszki	Czernichów	Kraków
12	Frydrychowice	1917	55	Wadowice	Wadowice	Wadowice
13	Gdów	1916—18 1923	35	Wieliczka	Niepołomice	Wieliczka
14	Gilowice	1917	11	Żywiec	Żywiec	Żywiec
15	Inwałd	1925	30	Wadowice	Wadowice	Wadowice
16	Izdebnik	1927	23	Kalwarja	Skawina	Wadowice
17	Jaszczurowa	1927	26	Maków	Sucha	Wadowice
18	Jaworzno	1927	35	Chrzanów	Nowa Góra	Chrzanów
19	Jeziorzany	1927	36	Liszki	Czernichów	Kraków
20	Kalwarja Zebrzydowska	1919	52	Kalwarja	Skawina	Wadowice
21	Kaszów	1921	40	Liszki	Czernichów	Kraków
22	Klecza	1926	26	Wadowice	Wadowice	Wadowice
23	Kłaj	1926	31	Wieliczka	Niepołomice	Bochnia
24	Kobiernice	1923	34	Biała	Oświęcim	Biała
25	Komorowice	1917	57	Biała	Biała	„
26	Kozy	1917—18 1920	88	Biała	Biała	„
27	Kraków-Kazimierz	1921	30	Kraków-Miasto	Kraków-Miasto	Kraków-Miasto
28	„ -Modrzejówka	1918—20 1924	47	„	„	„
29	„ -Płaszów	1918—22 1924	16	„	„	„
30	„ -Podgórze	1919	50	„	„	„
31	„ -Śródmieście	1924	127	„	„	„
32	„ -Zwierzyniec	1927	30	„	„	„
33	Kryspinów	1923	23	Liszki	Czernichów	Kraków
34	Krzęcin	1927	121	Kalwarja	Skawina	„
35	Krzyszkowice	1924	50	Wieliczka	Myślenice	Myślenice
36	Krzywaczka	1925	24	Myślenice	„	„
37	Lanckorona	1917—18 1923	10	Kalwarja	Skawina	Wadowice
38	Leńcze	1926	44	Kalwarja	„	„
39	Lipnik k. Dobczyc	1927	123	Myślenice	Mszana	Wieliczka
40	Lubień	1919	33	Mszana	„	Myślenice
41	Luborzyca	1919	20	Kraków-powiat	Mogiła	Miechów
42	Łapanów	1926	33	Wieliczką	Niepołomice	Bochnia
43	Łodygowice	1926	29	Żywiec	Żywiec	Żywiec

L. p.	Siedziba stowarzyszenia:	Rok założenia	Liczba członków	Okręg:	Dekanat:	Powiat:
44	Maków	1918—20 1924	23	Maków	Maków	Maków
45	Milówka	1917	32	Żywiec	Żywiec	Żywiec
46	Mników	1925	25	Liszki	Czernichów	Kraków
47	Mucharz	1924	34	Maków	Sucha	Wadowice
48	Niedźwiedź	1920	61	Mszana	Mszana	Limanowa
49	Niegowić	1917	35	Wieliczka	Niepołomice	Bochnia
50	Nowa Wieś Szlachecka	1922	25	Liszki	Czernichów	Kraków
51	Olcza	1916	20	Podhalański	Nowy Targ	Nowy Targ
52	Olszówka	1927	21	Mszana	Mszana	Limanowa
53	Osielec	1918	15	Maków	Maków	Maków
54	Poronin	1926	166	Podhale	Nowy Targ	Nowy Targ
55	Prądnik Czerwony	1923	26	Kraków-Miasto	Kraków	Kraków-powiat
56	Prokocim	1927	30	„	Wieliczka	„
57	Przytkowice	1926	13	Kalwarja	Skawina	Wadowice
58	Raba Wyżna	1917—20 1924	15	Podhalański	Nowy Targ	Nowy Targ
59	Rabka	1927	31	Mszana	Maków	Maków
60	Rączna	1917	34	Liszki	Czernichów	Kraków
61	Radziechowy	1916	24	Żywiec	Żywiec	Żywiec
62	Rudawa	1926	32	Chrzanów	Bolechowice	Chrzanów
63	Rychwałd	1922	30	Żywiec	Żywiec	Żywiec
64	Ryczów	1927	48	Wadowice	Zator	Oświęcim
65	Sieniawa	1927	27	Podhale	Nowy Targ	Nowy Targ
66	Siepraw	1926	60	Wieliczka	Wieliczka	Wieliczka
67	Spytkowice k. Chabówki . . .	1926	25	Padhale	Maków	Maków
68	Spytkowice k. Zatora	1922	18	Wadowice	Zator	Oświęcim
69	Stare Bystre	1927	31	Podhale	Orawa	Nowy Targ
70	Stronie	1923	25	Kalwarja	Sucha	Wadowice
71	Stryszawa	1925	20	Maków	„	Maków
72	Stryszów	1916—19 1924	25	Kalwarja	„	Wadowice
73	Sucha	1917—18 1923	51	Maków	„	Maków
74	Śleszowice	1927	32	„	„	Wadowice
75	Szczakowa (wieś)	1921—22 1925	45	Chrzanów	Nowa Góra	Chrzanów
76	Świątniki Górne	1927	43	Wieliczka	Wieliczka	Kraków
77	Targanice	1916—20 1924	20	Wadowice	Wadowice	Wadowice
78	Tarnawa Dolna	1924	18	Maków	Sucha	„
79	Tenczynek	1917	45	Chrzanów	Czernichów	Chrzanów
80	Trzebinia	1912—14 1917	60	„	Nowa Góra	„
81	Wieliczka	1925	7	Wieliczka	Wieliczka	Wieliczka
82	Wieniec	1926	16	„	Niepołomice	Bochnia
83	Wieprz	1917—18 1921	57	Wadowice	Wadowice	Wadowice
84	Wierzbanowa	1926	17	Myślenice	Mszana	Wieliczka
85	Wiśniowa k. Dobczyc	1925	45	Wieliczka	„	„
86	Witanowice	1923	40	Wadowice	Wadowice	Wadowice
87	Wola Duchacka	1927	37	Kraków-Miasto	Kraków	Kraków-powiat

L. p.	Siedziba stowarzyszenia:	Rok założenia	Liczba członków	Okręg:	Dekanat:	Powiat:
88	Wróblówka	1927	37	Podhale	Orawa	Nowy Targ
89	Zabierzów k. Krakowa	1926	24	Kraków-powiat	Bolechowice	Kraków-powiat
90	Zabierzów k. Niepołomic . . .	1918—21 1924	17	Wieliczka	Niepołomice	Bochnia
91	Zakliczyn	1927	24	„	Wieliczka	Wieliczka
92	Zakopane	1912	34	Podhalański	Nowy Targ	Nowy Targ
93	Zawoja	1916—18 1925	26	Maków	Maków	Maków
94	Zebrzydowice	1925	27	Kalwarja	Skawina	Wadowice
95	Zembrzyce	1925	60	Maków	Sucha	Wadowice
96	Żywiec	1911	65	Żywiec	Żywiec	Żywiec

Nie nadesłały sprawozdań: Lipnik k. Białej, Siedlec k. Krzeszowic, Wadowice-miasto, Wadowice wiejskie, Wilkowice i Zakrzów.